

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики**

Людмила Магдисюк

«ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВИХ КРИЗ ТА КРИЗОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ»

Методичні рекомендації до курсу

«Психологія життєвих криз та кризове консультування»

(магістрів)

спеціальності 053 Психологія

освітньо-професійної програми «Практична психологія

(психологічне консультування та психотерапія)»

Луцьк
Вежа-Друк
2022

УДК 316.612:005.334(072)+159.9:005.942(072)

М 12

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол №10 від 21 червня 2022 р.)*

Рецензенти:

Остапйовський О. І. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології ВППО;

Мельник А. П. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психодіагностики Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Магдисюк Л. І. Методичні рекомендації до курсу «Психологія життєвих криз та кризове консультування» / Людмила Іванівна Магдисюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2022. – 20 с.

У методичних рекомендаціях до курсу «Психологія життєвих криз та кризове консультування» викладено мету вивчення дисципліни, загальні вимоги до підготовки студентів, представлений опис навчального курсу, тематичні огляди змістових модулів, плани лекційних, практичних та лабораторних занять, питання для самостійної та індивідуальної роботи, питання для підготовки до екзамену, перелік літературних джерел та Інтернет-ресурсів, рекомендованих до опрацювання, а також модульні контрольні роботи із предмету.

Методичні вказівки рекомендуються студентам факультету психології спеціальностей «Практична психологія» кваліфікаційного рівня «Магістр» і повністю відповідають навчальній програмі з дисципліни.

УДК 316.612:005.334(072)+159.9:005.942(072)

© ВНУ імені Лесі Українки, 2022
© Магдисюк Л.І., 2022

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. АНОТАЦІЯ КУРСУ	4
3. КОМПЕТЕНЦІЇ	5
4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	7
6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ	11
7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)	12
8. ПОЛІТИКА ВИКЛАДАЧА ЩОДО СТУДЕНТА.....	13
9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ	15
10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	17

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо - творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Практична психологія (психологічне консультування та психотерапія) Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 20 год.
		Практичні 24 год. Лабораторні 24 год.
ІНДЗ: €	Самостійна робота 42 год. Консультації 10 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	українська	

Інформація про викладача:

ПІП Магдисюк Людмила Іванівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри практичної психології та психодіагностики

Контактна інформація: мобільний телефон +380665201640; електронна адреса Magdisyuk.Lyudmila@vnu.edu.ua, magdisyukl@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 202. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс «Психологія життєвих криз та кризове консультування» є нормативною дисципліною підготовки фахівців-психологів. Темати дисципліни дають уявлення про загальні кризові стани особистості та психотравмуючі ситуації, що можуть призвести до посттравматичних стресових розладів, як наслідків даних криз.

1. **Пререквізити:** психологічне консультування

2. **Постреквізити:** основи практичної психології, психологічне консультування, психотерапія

Мета і завдання навчальної дисципліни: передбачає ознайомлення студентів з широким колом теоретико-методологічних питань, пов'язаних з різноманітними емоційними станами та їх наслідками, практичне оволодіння студентами психологічними методами аналізу життєвих криз та психотерапевтичних підходів як для вирішення науково-пошукових, так і прикладних завдань уникнення наслідків даних криз.

Відповідно до мети сформульовано основні завдання навчальної дисципліни:

- сформувати у студентів розуміння кризових ситуацій, та причини реакції психіки на психотравмуючу ситуацію як наслідок життєвої кризи;
- озброїти студентів знаннями з питань життєвих криз, емоційних станів та їх порушень;
- розширити розуміння про життєву кризу та кризову ситуацію, як причину та наслідок психологічної травми;
- сформувати вміння здійснювати заходи по наданню психологічної допомоги особам, що перебувають в кризовому стані;
- сприяти розвиткові професійно-значимих властивостей у студентів, їх творчому ставленню до майбутньої професійної діяльності.

Завдання курсу: *сформувати у студентів:*

- знання з теорії життєвих криз та кризового консультування, а також факторів, які детермінують причинно-наслідкові зв'язки кризових ситуацій;
- понятійний апарат з психології життєвих криз та кризового консультування на базі ознайомлення з основною психологічною літературою;
- вміння та навички роботи з методиками діагностики життєвих криз, кризових ситуацій та інтерпретації отриманих даних для постановки психологічного діагнозу;
- навички проведення кризового консультування, та опанування студентами методиками й техніками терапії щодо осіб, які перебувають в період особистісної травми.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

У студентів у процесі вивчення дисципліни мають бути сформовані наступні компетентності:

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- теорії та концепції життєвих криз в період особистісної травми;
- фактори, які впливають на формування життєвих криз та їх наслідків;
- основні методи діагностики життєвих криз.
- виявляти медико-психологічні фактори реакції психіки людини на життєві кризи та кризові ситуації;
- проводити кризове консультування та терапію осіб, які перебувають в кризовій ситуації або перебувають під впливом її наслідків.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Сам. Роб.	Конс ульт.	Форма контр/баланси
Змістовий модуль 1. Методологічні основи та система принципів кризової психології							
Тема 1. Теоретичні основи психології життєвих криз та кризового консультування.	9	2	2		5		
Тема 2. Життєва криза й критична ситуація. Психологічний зміст переживання.	15	2	4	4	5		
Тема 3. Кризова подія та психічна травма.	15	2	2	4	5	2	
Тема 4. Психологічні засоби терапії	19	4	4	4	5	2	

та корекції кризових станів особистості.							
Разом за модулем 1	58	10	12	12	20	4	
Змістовий модуль 2. Специфіка організації та проведення кризового консультування							
Тема 5. Класифікація видів психологічного консультування під час кризової інтервенції.	10	2	2	2	4		
Тема 6. Загальна схема та етапи втручання в процесі кризової інтервенції.	10	2	2	2	4		
Тема 7. Психологічна допомога в умовах втрати особистісної цілісності.	12	2	2	2	4	2	
Тема 8. Шляхи виявлення ресурсів та формування резильєнтності в процесі кризового консультування.	15	2	2	4	5	2	
Тема 9. Особливості кризового консультування осіб, що перебувають в пресуїцидальному стані.	15	2	4	2	5	2	
Разом за модулем 2	62	10	12	12	22	6	
Види підсумкових робіт						40	Бал
Модульна контрольна робота							60
ІНДЗ							2
Інше (дискусії, реферат)							2
Всього годин:	120	20	24	24	42	10	100

5. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття 1

Тема: Кризи в житті людини.

1. Кризова психологія у системі психологічних знань.
2. Причини життєвих криз особистості.
3. Поняття кризи. Психічна травма.
4. Кризова подія. Кризовий період.
5. Основні способи виходу з кризи.
6. Сімейна криза.
7. Відповідно до теми сформууйте словник термінів.

Семінарське заняття 2

Тема: Психологічна проблема та життєва ситуація особистості.

1. Психологічний зміст переживання.
2. Флешбеки. Інтрюзії. Тригери.
3. Стадії кризи та можливості індивідуального контролю.

4. Самореабілітація у складних життєвих обставинах.
5. Основні стадії скорботи.
6. Форми та способи опанування кризи.
7. «Ранній спогад». Напишіть письмово і здійсніть аналіз за схемою: дайте назву спогаду, висловіть свої почуття з приводу, внесіть будь-яку зміну у.

Семінарське заняття 3

Тема: Конфлікти в житті людини.

1. Психологічні підходи до розуміння конфлікту.
2. Конфліктна поведінка.
3. Типи конфліктної поведінки.
4. Конфліктна ситуація.
5. Типи та структура конфлікту.
6. Основні стадії конфлікту.
7. Способи виходу з конфліктної ситуації.
8. Стили поведінки людини в Конфліктній ситуації.
9. Наведіть приклад щасливої події як варіант важкої ситуації і проаналізуйте.

Семінарське заняття 4-5

Тема: Причини життєвих криз особистості.

1. Вік як причина життєвої кризи. Криза дитячого віку.
2. Підліткова криза.
3. Криза юнацького віку.
4. Криза середнього віку.
5. Криза похилого віку.
6. Втрата як причина життєвої кризи.
7. Горе як реакція людини на втрату.
8. Травма як причина життєвої кризи.
9. Професійна криза як втрата роботи.
10. Стратегії подолання професійної кризи.
11. Хвороба як втрата здоров'я.
12. Психологічна допомога ВІЛ-інфікованим клієнтам.
13. Тюремна криза як втрата свободи.
14. Насильство та його види.

Семінарське заняття 6

Тема: Психологічний захист особистості.

1. Поняття психологічного захисту особистості.
2. Види та механізми психологічного захисту.
3. Конструктивні та деструктивні шляхи виходу з кризи.
4. Суїцид як деструктивний вихід із кризи.
5. Алкоголізм та наркоманія як деструктивні виходи з кризи.
6. Копінг-стратегія як конструктивний вихід із кризи.

7. Класифікація копінгів та етапи копінг-поведінки.
8. Деструктивні способи виходу з кризи.

Семінарське заняття 7

Тема: Сучасні напрями та організація психологічної допомоги при кризових станах особистості.

1. Психологічне консультивання в умовах кризи. Принципи консультивання.
2. Завдання, ефективність та тривалість консультивання.
3. Етичні аспекти роботи практичного психолога.
4. Психопрофілактика та психологічна корекція.
5. Когнітивна психотерапія.
6. Гештальт-терапія.
7. Гіпноз та трансівні техніки.
8. Екзистенціальна терапія.
9. Групова поведінкова терапія.
10. Дихальні психотехнології.

Семінарське заняття 8

Тема: Сімейні конфлікти.

1. Сімейні конфлікти та їх характеристика.
2. Види сімейних конфліктів.
3. Мотивація сімейних конфліктів та їх причина.
3. Моделі поведінки в сімейних конфліктах.
- 4 Сімейна сварка.
5. Сімейні стреси та емоційне вигорання.
6. Неблагополучні сім'ї.
7. Ревнощі та сімейна зрада.

Семінарське заняття 9

Тема: Поняття нормативних сімейних криз.

1. Криза перша (прийняття на себе подружніх обов'язків).
2. Криза друга (освоєння батьківських ролей, прийняття нового члена сім'ї).
3. Криза третя (включення дітей у зовнішню соціальну структуру).
4. Криза четверта (прийняття факту переходу дитини в підлітковий вік).
5. Криза п'ята (дитина покидає сімейне гніздо).
6. Криза шоста (подружжя знову залишається вдвох).
7. Повторний шлюб.

Семінарське заняття 10

Тема: Ненормативні сімейні кризи.

1. Поняття ненормативної сімейної кризи.

2. Зрада.
3. Розлучення.
4. Тяжка хвороба.
5. Інцест.
6. Смерть члена сім'ї.

Семінарське заняття 11

Тема: Втрата як причина життєвої кризи.

1. Втрата як процес. Стадії переживання втрати.
2. Втрата близької людини.
3. Психологічна допомога у процесі переживання горя.
4. Хвороба як утрата здоров'я.
5. Життя в секті як утрата особистої свободи.
6. Травма як причина життєвої кризи.
7. Війна як джерело травми.
8. Охарактеризувати 3 види втрат і зазначити основні виходи з них.

Семінарське заняття 12

Тема: Кризова допомога в епіцентрі кризової ситуації

1. Класифікація екстремальних ситуацій.
2. Техніки психологічної допомоги в екстремальних ситуаціях.
3. Стихійна масова поведінка людей в екстремальних ситуаціях.
4. Психологія тероризму.
5. Техніки життя у складних умовах.
6. Основні завдання кризового консультанта.

6.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

№ З/П	Тема
1	<p>Тема. Теоретичні основи психології життєвих криз та кризового консультування.</p> <p>Поняття про життєві кризи та кризове консультування. Класифікація життєвих криз. Онтогенетичний підхід до аналізу життєвих криз. Кризове консультування, як метод надання психологічної допомоги.</p>
2	<p>Тема. Життєва криза й критична ситуація. Психологічний зміст переживання.</p> <p>Життєва криза, як переживання крипічної ситуації. Залежність переживання крипічної ситуації від індивідуально-типологічних особливостей особистості.</p>
3	<p>Тема. Кризова подія та психічна травма.</p> <p>Поняття кризової події, як стан спільної за часом небезпеки. Основні ознаки кризової події. Психологічні параметри кризової події. Психічна травма, як переживання та потрясіння. Травматичний стрес та його наслідки.</p>
4	<p>Тема. Психологічні засоби терапії та корекції кризових станів особистості.</p> <p>Основні напрямки терапії та корекції кризових станів особистості. Психодинамічний напрямок. Біхевіористичний напрямок. Гуманістичний напрямок когнітивний напрямок.</p>
5	<p>Тема. Класифікація видів психологічного консультування під час кризової інтервенції.</p> <p>Основні вимоги до організації та проведення психологічного консультування та кризової інтервенції. Аналіз основних установок в консультативній роботі. Особливості індивідуального кризового консультування. Групові методи кризового консультування.</p>
6	<p>Тема. Загальна схема та етапи втручання в процесі кризової інтервенції.</p> <p>Схема кризової інтервенції: етап установлення контакту на рівні почуттів; етап переживання клієнтом проблеми на даний момент; етап визначення центральної проблеми та її складових; етап локалізації проблеми та визначення шляхів її вирішення.</p>
7	<p>Тема. Психологічна допомога в умовах втрати особистісної цілісності..</p> <p>Основні чинники виникнення деструктивної поведінки особистості. Особливості надання психологічної допомоги особам, що знаходяться в стані зміненої свідомості.</p>
8	<p>Тема. Шляхи виявлення ресурсів та формування резильєнтності в процесі кризового консультування.</p> <p>Використання прийомів самопізнання та емоційно-вольової саморегуляції в роботі з клієнтами в процесі кризового консультування. Використання психоедукації в кризовому консультуванні.</p>
9	<p>Тема. Особливості кризового консультування осіб, що перебувають в пресуїцидальному і постсуїцидальному стані.</p> <p>Інноваційні підходи до організації та проведення кризової інтервенції в роботі з суїцидальними клієнтами. Використання підходу «рівний-рівному». Шляхи формування груп самопомоги для клієнтів групи ризику.</p>

7.ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне завдання студентів передбачає оволодіння методами, формами, технологією кризового консультування в роботі з різними категоріями клієнтів, формування навичок постановки психологічного діагнозу, адекватного та вмілого використання діагностичних методик, теоретико-практичної інтерпретації особистості клієнта та його проблеми, проведення психокорекційної роботи з клієнтами, що перебувають у кризовому стані.

Робота складається з двох розділів: 1-теоретичної частини, 2- практичної частини. Також підготовка презентації магістром та представлення роботи.

Таблиця 4

№ З/П	Теми
1	Тема. Теоретичні основи психології життєвих криз та кризового консультування.
2	Тема. Поняття про життєві кризи та кризове консультування.
3	Тема. Кризове консультування, як метод надання психологічної допомоги.
4	Тема. Життєва криза й критична ситуація. Психологічний зміст переживання.
5	Тема. Психічна травма, як переживання та потрясіння.
6	Тема. Травматичний стрес та його наслідки.
7	Тема. Кризова подія та психічна травма.
8	Тема. Психологічні засоби терапії та корекції кризових станів особистості.
9	Тема. Класифікація видів психологічного консультування під час кризової інтервенції.
10	Тема. Основні вимоги до організації та проведення психологічного консультування та кризової інтервенції.
11	Тема. Загальна схема та етапи втручання в процесі кризової інтервенції.
12	Тема. Схема кризової інтервенції: етап установлення контакту на рівні почуттів; етап переживання клієнтом проблеми на даний момент; етап визначення центральної проблеми та її складових; етап локалізації проблеми та визначення шляхів її вирішення.
13	Тема. Особливості індивідуального кризового консультування.
14	Тема. Групові методи кризового консультування.
15	Тема. Основні чинники виникнення деструктивної поведінки особистості.
16	Тема. Психологічна допомога в умовах втрати особистісної цілісності..
17	Тема. Особливості надання психологічної допомоги особам, що знаходяться в стані зміненої свідомості.
18	Тема. Шляхи виявлення ресурсів та формування резильєнтності в процесі кризового консультування.
19	Тема. Особливості кризового консультування осіб, що перебувають в пресуїцидальному і постсуїцидальному стані.

20	Тема. Інноваційні підходи до організації та проведення кризової інтервенції в роботі з суїцидальними клієнтами.
21	Тема. Шляхи формування груп самопомоги для клієнтів групи ризику.
22	Тема. Особливості переживання людьми самогубства близьких.
23	Тема. Навіювання суїцидальних настроїв засобами масової інформації, літературними творами.
24	Тема. Роль алкоголю та наркотиків у виникненні та реалізації суїцидальних тенденцій у підлітковому віці.
25	Тема. Особливості суїцидальної поведінки засуджених.
26	Тема. Самогубство серед осіб похилого віку.
27	Тема. Особливості переживання людьми самогубства близьких.
28	Тема. Психологічна допомога людям, які пережили суїцид близьких.
29	Тема. Психологічна допомога людині, що вживає алкоголь.
30	Тема. Специфіка надання психологічної допомоги людині на кожній зі стадій переживання горя.

8. ПОЛІТИКА ВИКЛАДАЧА ЩОДО СТУДЕНТА

Відвідування занять є обов'язковим. За умови відвідування та якісної підготовки до занять студент може набрати максимальну кількість балів поточного оцінювання. За наявності об'єктивних причин (відрадження, стажування, хвороба тощо) студент може перездати тему курсу, навчатися он-лайн. За бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Списування під час модульних контрольних робіт заборонене.
- Письмові роботи студента обов'язково проходять перевірку на наявність плагіату (допускається не більше 20 % текстових запозичень).
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Максимально оцінюється робота студента на занятті (за умови успішної відповіді). За наявності об'єктивних причин (відрадження, стажування, хвороба тощо) студент може перездати тему курсу.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перекладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Соціально-історичний аспект проблеми життєвої кризи.
2. Поняття та основні теорії суїцидальної поведінки.
3. Особливості переживання людьми самогубства близьких.
4. Основний психологічний зміст передсмертних послань суїцидентів.
5. Проблема суїциду в Україні. Основні тенденції та риси суїциду в Україні.
6. Неусвідомлюване самогубство.
7. Внутрішні і зовнішні форми суїцидальної поведінки.
8. Мотиваційні фактори суїцидальної поведінки.
9. Навіювання суїцидальних настроїв засобами масової інформації, літературними творами.
10. Роль алкоголю та наркотиків у виникненні та реалізації суїцидальних тенденцій у підлітковому віці.
11. Імпульсивність, емоційна незрілість, емоційна нестійкість як суїцидогенні особливості психіки неповнолітніх.
12. Сімейні фактори суїцидальності неповнолітніх.
13. Суїцидогенні переживання неповнолітніх.
14. Самогубство серед осіб похилого віку.
15. Особливості суїцидальної поведінки військовослужбовців.
16. Особливості суїцидальної поведінки засуджених.
17. Соціально-психологічні чинники самогубства в похилому віці.
18. Соціально-психологічні фактори суїцидальної поведінки засуджених.
19. Основні методи психокорекційної роботи з суїцидентами.
20. Організаційні і правові принципи подання допомоги суїцидентам.
21. Рекомендації педагогічним працівникам щодо надання превентивної допомоги учневі при потенційному суїциді.
22. Особливості переживання людьми самогубства близьких. Особливості профілактики аутоагресивної поведінки
23. Техніки психологічної допомоги: активне слухання.
24. Особливості телефонного консультування клієнта який виявляє суїцидальні наміри.
25. Психологічна допомога людям, які пережили суїцид близьких.
26. Характеристика методик вивчення схильності до суїцидальної поведінки.
27. Особливості роботи психолога з клієнтами із суїцидальними намірами.
28. Сутність поняття «психологічна проблема».
29. Що є змістом діяльності кризової психології?
30. Основні принципи надання постраждалому екстреної психологічної допомоги?
31. Яку ситуацію називають критичною?
32. Назвіть основні ознаки кризової події.
33. Що є психічною травмою?
34. В чому полягає психологічний зміст переживання?

35. У чому полягає сутність психологічної допомоги постраждалим?
36. Які є види психологічної допомоги?
37. У чому полягає головний принцип психологічної допомоги?
38. Поясніть дію алкоголю на організм людини. В чому полягають його психологічні властивості?
39. Назвіть основні психологічні особливості людини, що вживає алкоголь.
40. У чому полягають особливості надання психологічної допомоги людям, що перебувають в алкогольній залежності?
41. Назвіть основні психологічні фактори наркотичної залежності.
42. Що можна віднести до детермінант формування наркотичної залежності?
43. Які синдроми утворюють структуру наркотичної залежності?
44. У чому полягає психологічна допомога наркозалежному.
45. Назвіть основні ознаки екстреної психологічної допомоги, а також її мету та зміст.
46. Назвіть правила надання екстреної психологічної допомоги.
47. Що забороняється робити кризовому психологу під час надання невідкладної психологічної допомоги постраждалим.
48. Які види робіт виконує кризовий психолог у зоні надзвичайної ситуації?
49. В які групи розподіляються психологи для надання допомоги постраждалим та які основні функції вони виконують.
50. Основні стадії переживання горя.
51. Від чого залежить інтенсивність та тривалість переживання людиною горя.
52. Емоційні реакції, які можуть бути зафіксовані у людей, близька людина яких скоїла самогубство.
53. Назвіть основні фактори, що утруднюють процес переживання горя серед близьких суїцидентів.
54. Основні компетенції кризового психолога при роботі з людиною, яка переживає горе втрати.
55. Психологічна характеристика основних завдань горя, які повинні бути вирішені суб'єктом, що втратив рідну людину.
56. Основні правила спілкування з тим, хто втратив близьку людину.
57. Специфіка надання психологічної допомоги людині на кожній зі стадій переживання горя.
58. Основні ознаки та можливі причини ускладненого горя.
59. Характеристика почуттів, які можуть виникати у дитини на смерть близької людини?
60. Основні види реакцій дитини на втрату.
61. Загальні принципи та методи психокорекційної роботи з дітьми.
62. Основні труднощі в роботі кризових психологів.
63. Фактори, що провокують виникнення та розвиток негативних психічних станів у психологів МНС.
64. Сутність синдрому емоційного вигорання.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гашека Т. В. Практичні рекомендації для проведення психокорекційної роботи з підлітками за наявності суїцидальних ідеацій. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006. № 7. С. 68 – 72.
2. Гашека Т. В. Профілактика самогубства серед підлітків: методика для вимірювання суїцидальної поведінки. *Практична психологія та соціальна робота*. 2005. № 4. С. 53 – 56.
3. Заброцький М., Скаковська Л. Психологу про суїцид. *Психолог*. 2007. (№ 20). С. 25 – 30.
4. Завадська Н. В. Проблема самогубства у підлітковому середовищі. // *Соціальний працівник*. 2007. (№ 2). С. 10 – 12.
5. Засекіна Л. В., Магдисюк Л. І. Психологічна готовність особистості до виходу на пенсію: моногр. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2018. 290 с.
6. Калініна Ю. Запобігання суїцидальній поведінці серед підлітків. *Психолог*. 2005. (№ 35). С. 26 – 32.
7. Карсон Р., Батчер Д., Минека С. Расстройства настроения и суицид. Аномальная психология. Санкт-Петербург: Питер, 2004. С. 360 – 462.
8. Кльоц Л. А., Заброцький М. М. Соціальному педагогу про суїцид. *Соціальний працівник*. 2007. (№ 17). С. 15 – 31.
9. Коханенко Л. Проблеми самогубства: Погляди І. Сікорського та сучасні досліді. *Практична психологія та соціальна робота*. 2002. № 4. С. 49 – 51.
10. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини : навчальний посібник. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. 2009. 316 с.
11. Лісова О.С. Психологія суїцидальної поведінки. Чернівці : Рута, 2004. 233 с.
12. Магдисюк Л. І. Діагностика психологічної готовності до виходу на пенсію осіб пізньої зрілості. *Наука і освіта*. 2016. № 2-3. С. 144-149.
13. Магдисюк Л. І. Методичні рекомендації до курсу «Психологія сімейної кризи». Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 22 с.
14. Магдисюк Л. І. Особливості нервово-психічної напруженості осіб пізньої зрілості у кризових станах. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka* # 61 (11/2020): Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour». 2020. S. 51-53.
15. Магдисюк Л. І. Психологічна корекція особистісної сфери підлітків та молоді. *Освіта та розвиток обдарованої особистості: щоквартальний науково-методичний журнал*. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2019. № 2 (73), II квартал. С. 64-72.
16. Магдисюк Л. І. Психологічне консультування підлітків із девіантною поведінкою: теоретичний та практичний аспект. *Virtus: Scientific Journal*. № 50, 2021. S. 45-48.
17. Магдисюк Л. І. Якість життя особистості в період виходу на пенсію. *Психологія: реальність і перспективи*. Рівне: РДГУ, 2016. С. 131–136.

18. Магдисюк Л. І., Демчук В. Б., Павлова Б. В. Сучасні підходи профілактики девіантної поведінки у діяльності психологічної служби. *Науковий Вісник МДУ. Серія «Педагогіка та психологія»*, Том 7, № 1, 2021, с. 9-17.

19. Магдисюк Л. І., Збишко А. Р. Психологічні особливості емоційних переживань під впливом страху майбутнього у осіб пізньої зрілості *Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii*. Warszawa : Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour». 2019. S. 115-119.

20. Магдисюк Л. І., Ковальчук Л. І., Павлова Б. В. Психологічно-профілактична корекція адикцій у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку (комп'ютерна залежність). *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2020. № 3 (78), III квартал. С. 82-89.

21. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія екстремальних ситуацій: методичні рекомендації до курсу «Психологія екстремальних ситуацій». Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 20 с.

22. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 100 с.

23. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія роботи з групами ризику: методичні рекомендації до курсу «Психологія роботи з групами ризику». Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 20 с.

24. Магдисюк Л. І., Павлова Б. В. Особливості психологічного консультування підлітків із девіантною поведінкою. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka* # 51 (01/2020): Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour». 2020. S. 57-59.

25. Магдисюк Л. І., Рубцова І. О. Психологічні особливості виникнення тривожності у безробітних. *Психологія: реальність і перспективи*. Рівне: РДГУ, 2019. С. 159–165.

26. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Практикум психологічного консультування в юридичній сфері: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 320 с.

27. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Програма сертифікатного курсу з підвищення тренерської компетентності за напрямом «Практична психологія у сфері кризової психології». Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 92 с.

28. Магдисюк Л., Хлівна О., Дучимінська Т. Арттерапевтичний підхід в роботі практичного психолога зі страхом майбутнього в осіб похилого віку. *Психолого-педагогічна допомога особистості засобами арттерапії: міжнародна колективна моногр.* Переяслав: Домбровська Я.М., 2020. С.160-173.

29. Могдалёва И. В. «Суицидальный герой»: к постановке проблемы. *Наука. Религия. Сообщество*. 2006. № 2. С. 127 – 131.

30. Прийменко В. М. Суїцидальна поведінка. Психологічний аналіз і профілактика : методичні рекомендації для практичних психологів і соціальних педагогів. Київ: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2005. 43 с

31. Рибалка В. В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості. Київ : Шкільний світ. 2009. 119 с.
32. Суїцидальна поведінка особистості // Психологія життєвої кризи / за ред. Т.М. Титаренко. Київ: Агропромвидав України, 1998. С. 159 – 178.
33. Федоренко Р.П. Психологія суїциду. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2011. 260 с
34. Mahdysiuk, L., Tryhub, H., Duchiminska, T., Kulchytska, A., & Zasiiekina, L. (2020). Verbal Expression of Preparedness in Retirement Planning Interviews. *East European Journal of Psycholinguistics*, 7(2).

Навчально-методичне видання

МАГДИСЮК ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

Методичні рекомендації до курсу
**«Психологія життєвих криз та кризове
консультування»**
(магістрів)

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Обсяг 1,16 ум. друк. арк., 1,04 обл.-вид. арк.
Наклад 100 пр. Зам. 42. Виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.